

Temasession 2

Migration, integration och social etablering

Talare:

- Erica Righard, biträdande professor vid Institutionen för socialt arbete och MIM (Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare), Malmö Universitet
- Erik Gedeck, avdelningschef, Fastighetskontoret, Göteborgs Stad
- Tobias Kristiansson, Tf. Förvaltningschef, Castellum Väst
- Jihad Eshmawi, Verksamhetsutvecklare, Hyresgästföreningen

Moderator:

- Helena Sprengel, Planeringsledare, Göteborgs Stad, Social resursförvaltning, Integration

Sammanfattning

Temasession Migration tog upp målkonflikter kopplade till migration, integration och bostad. Seminariet inleddes med att fyra talare med olika ingångar gav sitt perspektiv på frågan, vilket följdes av ett gemensamt samtal med övriga deltagare.

Erica Righards, Malmö Universitet, inledande presentation grundades på det pågående forskningsprojektet GLIMER som fokuserar på mottagande av migranter och flyktingar, där frågan om boende är en del. Erica gav en beskrivning av boendesituationen innan och efter uppehållstillstånd för olika grupper, utifrån den politiska styrningen och rådande lagstiftning. Vad betyder boende för alla? Enligt Erica finns en stor variation i hur boendesituationen för nyanlända ser ut mellan olika kommuner. Ska det göras till en fråga om tillgång och efterfrågan (marknadsstyrning) eller politisk styrning? Hur den sociala hemlösheten och anvisningen av bostäder för nyanlända ser ut speglas alltid mot den strukturella hemlösheten¹.

Erik Gedeck, Göteborgs stad, gav ett kommunalt perspektiv på frågan, då kommunen har ett ansvar för att ordna boende för nyanlända enligt bostättningslagen. Erik inledde med att påminna om att många barn, särskilt nyanlända, hamnar i strukturell hemlöshet. I praktiken är rätten till bostad svår att hävda. Förklaringen är att det inte finns tillräckligt med bostäder. I väntan på att bostäder byggs funderar kommunen på hur befintliga bostäder kan nyttjas – i Göteborg är allmännyttan ett viktigt verktyg. Att väga olika gruppers behov mot varandra är något som skapar dilemman, och hur kommunen kommunicerar runt det är ytterst en fråga om tillit enligt Erik. Erik avslutade med att visa på möjliga vägar framåt och påminde om vikten av ett helhetsperspektiv, där boende är en av flera viktiga delar för integration.

¹ Social hemlöshet handlar om individens sociala situation, exempelvis faktorer som missbruk eller psykisk ohälsa som gör det svårt att få och behålla en bostad. Strukturell hemlöshet handlar om samhällsfaktorer som gör det svårt att ta sig in på bostadsmarknaden, t.ex. brist på bostäder.

Tobias Kristiansson har bott och arbetat inom allmännyttan i princip hela sitt liv. Även om han från början blev inbjuden som talare i rollen som utvecklingschef för social hållbarhet i Framtidskoncernen, kunde han bidra med en kritisk röst och ett ”utifrånperspektiv” då han numera representerar en privat fastighetsägare. Tobias inledde med att påpeka att det är en enorm utmaning som allmännyttan i Göteborg stått inför och faktiskt klarat av, när det gäller att ordna bostäder till nyanlända. Samtidigt menar Tobias att det finns möjlighet att ställa högre krav på privata fastighetsägare. Tobias uttryckte att kommunen varit för fokuserad på att lösa bostadsbristen på ett *visst* sätt – medan han vill ifrågasätta om det inte går att göra det på ett *bättre* sätt. Han återkom flera gånger till att ”billiga hyresrätter” ofta lyfts fram som standardlösning på bostadsbristen. Detta trots att det inte visat sig fungera för att bryta bostadsbristen och att hyresrätterna är ojämnt fördelade över staden. Vi är för fokuserade på att lösa enskilda problem än att ge oss på de strukturella orsakerna, menade Tobias.

Jihad Eshmawi, Hyresgästföreningen, som är född och uppvuxen i Syrien och kom till Sverige 2013, berättade sin historia om hur det varit att komma in på den svenska bostadsmarknaden som nyanländ. Med hjälp av Migrationsverkets site MIG Talks (www.migtalks.se) påminde han samtidigt om att ”migration” omfattar fler grupper än gruppen skyddsbehövande som han själv inkluderas i. Som verksamhetsutvecklare på Hyresgästföreningen har han blivit medveten om att många grupper idag har stora problem med att hitta bostad, även om skyddsbehövande är en särskilt utsatt grupp. Ofta handlar det inte om ekonomisk förmåga, utan om att alls få möjlighet att få tag i en bostad. Han avslutar med att säga att han gärna vill att vi tar ett bredare perspektiv på migration - det handlar om fler grupper än nyanlända och är större än frågan om bostäder.

Temasessionen organiserades av Social resursförvaltning, Göteborgs stad. I övergången till gruppdiskussionen passade Helene Holmström, chef för verksamhetsområde Integration, på att berätta om två pågående samarbeten med akademien. Det ena är följeforskning på det temporära boendet i Askimsviken där man försökt ta ett helhetsgrepp runt integrationsfrågan. Det andra är Mistra Urban Futures projektet Migrationens ojämna geografi, där forskare från Chalmers tittar på effekter av bosättningslagen i Göteborg och två mindre kommuner (läs mer här: www.mistraurbanfutures.org/sv/projekt/migrationens-ojamna-geografi).

Även om Erica, Erik, Tobias och Jihad utgick ifrån olika perspektiv i samtalet, återkom alla till problemet med den strukturella hemlösheten. Jihad påpekade att även om integration har strukturella orsaker blir det ett *individuellt* problem. Från publiken ställdes frågan om det är rimligt att marknaden styr, med tanke på att rätten till bostad är en mänsklig rättighet. Erica påpekade att på 50-talet talade vi inte ens om en ”bostadsmarknad” och väldigt länge pratade vi om ”bostadsförmedling” - hur vi talar om frågan påverkas av kontexten vi befinner oss i. Därför är det viktigt att tänka bortom där vi är idag och kanske också använda andra ord. Att föra samtal som detta som rymmer många olika perspektiv kanske kan vara ett steg på vägen.